

Nový památník v Opavě připomíná vypálenou synagogu

Opava, Komárov, 17. července 2013

Na místě původní opavské synagogy, vypálené místními sudetskými Němci za tzv. Křišťálové noci v roce 1938, rostla dlouhá léta jen tráva, přestože dobové německé noviny psaly o naději v jinou, „reprezentativní a města hodnou“ budovu^(*). Znesvěcená půda se dočkala své satisfakce až po 75 letech, kdy byly v letošním létě díky spojenému úsilí místního Rotary International Club, společnosti Teva a magistrátu města Opavy na osudném místě vztyčeny dvě žulové stély nesoucí připomínku minulosti s mottem „Lze snad odpustit... Nelze však zapomenout“. Dnes byl tento pomník slavnostně odhalen.

Synagoga v centru Opavy byla vybudována v letech 1895-1896 v romantickém, tzv. Maurském slohu předním rakouským architektem Jakobem Gartnerem. Vypálena do základů byla již v roce 1938 v rámci protizidovského pogromu, smutně proslulé tzv. Křišťálové noci, lokálními sudetskými nacisty. „*Místnímu obyvatelstvu bylo dokonce zabráněno v hašení požáru; hasiči, kteří na místo přijeli, zkáze nádherné budovy mohli jen přihlížet a bránit šíření požáru,*“ říká Břetislav Tůma, člen opavského Rotary International Club, jeden z autorů myšlenky vybudování památníku.

Návrh památníku pochází z dílny opavského architekta Jana Kováře. Tvoří jej dva nestejně vysoké ploché kvádry z načervenalé žuly. Nižší stéla nese hebrejské znění citátu z Bible, vyšší jeho český překlad a shrnutí historie synagogy. Svůj symbolický význam má také barva památníku, která upomíná na původní barvu stavby.

Slavnostního odhalení se mimo členů Rotary international Club a primátora Opavy Prof. PhDr. Zdeňka Jirásky, Csc. zúčastnili i další vzácní hosté, např. pan Luděk Eliáš, bývalý vězeň nacistických koncentračních táborů a účastník tzv. Pochodu smrti, dále předseda Federace židovských obcí v České republice, představitelé Židovských obcí Krnov a Ostrava a Česko-izraelské smíšené obchodní komory. Vedoucí kulturního odboru velvyslanectví Jitka Jurková přivezla do Opavy poselství Jeho Excelence Jaakova Levyho, velvyslance Státu Izrael v ČR, který letos v červenci v České republice končí svou 5letou misi: *“Zničení židovské komunity během destruktivního šílenství Křišťálové noci i následujících let Opavu násilně oloupilo o část sama sebe,*“ konstatuje v něm velvyslanec a zamýšlí se: *Vedle schopnosti páchat zlo má však člověk i schopnost činit dobro – a důkaz toho stojí dnes před námi.*“

Se stejnou filozofií umožnila vznik památníku opavská farmaceutická společnost Teva Czech Industries finančním darem ve výši 200.000 Kč. Rozhodla se tak učinit v rámci svého 130letého výročí založení společnosti. Rozhodnutí firemní charitativní komise společnosti z loňského roku bylo příjemnou novinkou pro současného generálního ředitele Noama Shamira, původem z Izraele, kterému osud opavské synagogy nebyl neznámý: *„Před 75 lety, krátce poté, kdy bylo tehdejší Československo opuštěno svobodným světem a uchváčeno spáry nacistického Německa, bývalí sudetští obyvatelé regionu zlovolně znásilnili pokojné soužití společenských komunit během strašlivých událostí tzv. Křišťálové noci. Nádherná synagoga byla jako symbol soudružnosti zhanobena a spálena na popel.“* Gesto opavské společnosti, kterou nyní řídí, Noama Shamira ale nepřekvapuje: *„Teva, jako mezinárodní společnost se sídlem v Izraeli, podporuje tolerantní soužití všech lidí a je hrdá na to, že přispěla ke vzniku místa uctění události, která tak nebude nikdy zapomenuta.“*

V rámci slavnostního odhalení byly pozvanými hosty k památníku uloženy zlomky původního zdiva. Ty přitom ještě nedávno tvořily součást zídky u opavského rodinného domku. Použitelný stavební materiál si totiž v průběhu let z troskek stavby rozebrali místní obyvatelé pro své potřeby. *“Přišli jsme za místním sousedem, o němž jsme věděli, že v zídce po svém otci tyto cihly má,*“ říká druhý z autorů myšlenky projektu Jaroslav Burda za Rotary International Club a doplňuje: *„Když jsme mu řekli, jaké máme s úlomky úmysly, neváhal, zídku zbouřal a cihly nám předal.“*

Teva Czech Industries s.r.o.

se sídlem Opava, Komárov, Ostravská 29, č. p. 305, PSČ 747 70,

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, oddíl C, vložka 27159.

IČ: 26785323 ▪ DIČ: CZ 26785323 ▪ Tel.: +420 553 64 1111 ▪ Fax: +420 553 64 2150 ▪ www.tevapharm.cz

Datu odhalení památníku, konanému dne 17. července 2013, odpovídá v židovském kalendáři 10. měsíc Av. Generální ředitel Teva Czech Industries vidí hlubokou symboliku ve faktu, že se k témuž datu váže zničení prvního i druhého chrámu v Jeruzalémě (6. století př.n.l. a 1. století našeho letopočtu).

Izraelský velvyslanec zmínil i jinou paralelu: „*Symbolický význam má i umístění tohoto pomníku, který stojí jen nedaleko od Slezské univerzity. Věřím totiž, že jen vzdělávání mladé generace může zabránit opakování tak hrozivých skutků v budoucnosti.*“

Magistrát města Opavy se k záměru realizace památníku připojil poskytnutím pozemku. K podpoře díla se přihlásili i kamenický mistr Kamil Ludwig a realizátor stavby Slezské stavby Opava, kteří si za svou práci řekli o minimální honorář a společnost Ferram Opava, a.s.

konec zprávy

(*) Deutsche Post für Sudetenland, 11. listopad 1938

Další informace poskytnete: Karin Martínková, manažer pro komunikaci Teva Czech Industries s.r.o.
GSM: +420 606 76 08 44, e-mail: karin.martinkova@tevapharm.cz

Teva Czech Industries s.r.o.

Opavská společnost Teva Czech Industries s.r.o. (dříve IVAX, Galena) je významným farmaceutickým výrobcem se 130letou historií průmyslové farmaceutické výroby. Vyráběné produkty- finální lékové formy i účinné a vysoce účinné farmaceutické látky splňují uznávané standardy kvality a jsou exportovány do cca 70 zemí celého světa, včetně USA a západní Evropy. Na úspěších společnosti a plnění náročných cílů se podílí 1500 zaměstnanců. Společnost je od roku 2006 součástí nadnárodní skupiny Teva, celosvětově vůbec největšího producenta generických léčivých přípravků.

O společnosti Teva

Teva Pharmaceutical Industries Ltd. je přední farmaceutická společnost s celosvětovou působností. Usiluje o zlepšení přístupu pacientů k vysoce kvalitní zdravotní péči vývojem, výrobou a prodejem cenově dostupných jak generických léčiv, tak inovativních a značkových farmaceutických přípravků a účinných farmaceutických látek. Společnost se sídlem v Izraeli je největším světovým výrobcem generických léčiv, její globální portfolio zahrnuje více než 1 000 molekul a má své přímé zastoupení ve více než 60 zemích. V rámci značkových léčiv se Teva zaměřuje oblast onemocnění CNS, onkologie, léčbu bolesti, respiračních a ženských onemocnění a na biologické léčivé přípravky. Teva má ve světě na 46 000 zaměstnanců a v roce 2012 dosáhla tržeb ve výši 20,3 mld. USD.